

Αθήνα, 21 Μαρτίου 2003
Αρ. Πρωτ. 5048.03.2.1

Χειριστές :
Χρύσα Χατζή
Τηλ.: 2107289638
Καλλιόπη Στεφανάκη
Τηλ.: 2107289626

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ

Δ/νση Αλλοδαπών
Υπόψη Δ/ντή Ταξίαρχου κ. Δ.Μητρόπουλου
Π. Κανελλοπούλου 4
101 77 – ΑΘΗΝΑ
Φαξ : 210 6928695

ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΛΙΜΕΝΑΡΧΕΙΟ ΠΕΙΡΑΙΑ

Υπόψη Λιμενάρχη
Φαξ : 210 4511121

Αξιότιμε Κύριε Διευθυντά, Αξιότιμε κύριε Λιμενάρχη,

Ο Συνήγορος του Πολίτη, στο πλαίσιο των κατά τον νόμο 3094/2003 αρμοδιοτήτων του, παρέλαβε, μέσω δικηγόρου νομίμως εξουσιοδοτημένης προς τούτο, αναφορά των Α.Κ. Μ. Α. Α. (γεν.1969) και Ν. Η.Α. (γεν. 1976), υπηκόων Ιράκ, λαθρεπιβατών στο πλοίο «LAERTIS» σημαίας Marshall Islands, το οποίο βρίσκεται αγκυροβολημένο στο Λιμάνι του Πειραιά από ώρα 16.00 της 20^{ης} .3.2003. Οι αναφερόμενοι διαμαρτύρονται για την άρνηση παραλαβής εκ μέρους των ελληνικών αρχών των αιτημάτων ασύλου που επιθυμούν να υποβάλουν στην Ελλάδα, παρά το γεγονός ότι εξέφρασαν τη σχετική επιθυμία τους τόσο εγγράφως (με το από 19.3.2003 έγγραφο της εταιρείας-πράκτορα του πλοίου προς το Κεντρικό Λιμεναρχείο Πειραιά, το οποίο κατατέθηκε στον Υπηρεσία Ελέγχου Διαβατηρίων του Λιμένα Πειραιά), όσο και προφορικά στα όργανα του Λιμενικού Σώματος που επιβιβάστηκαν για έλεγχο στο πλοίο. Επιπλέον οι αναφερόμενοι επικαλούνται έγγραφο του Γραφείου Αθήνας της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες προς τον Αρχηγό της Ελληνικής Αστυνομίας, με το οποίο επισημαίνεται ότι οι συγκεκριμένοι αλλοδαποί χρήζουν διεθνούς προστασίας βάσει της Σύμβασης της Γενεύης του 1951, και ζητείται από τις αρχές να εφαρμόσουν το ΠΔ 61/1999 και να παραλάβουν τα αιτήματα ασύλου.

Ο Συνήγορος του Πολίτη θεωρεί ότι η παραλαβή των συγκεκριμένων αιτημάτων των Ιρακινών λαθρεπιβατών προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία με την οποία ορίζεται η διαδικασία αναγνώρισης αλλοδαπού ως πρόσφυγα, και συγκεκριμένα από το ισχύον π.δ. 61/1999. Το άρθρ.1 παρ.1 του διατάγματος αυτού προβλέπει την υποβολή αιτημάτων ασύλου «ενώπιον οποιασδήποτε ελληνικής αρχής στα σημεία εισόδου στην Ελληνική Επικράτεια ή εντός αυτής». Το άρθρ.2 παρ.9 του ίδιου διατάγματος περαιτέρω

ορίζει τα εξής: *«Κατ'εξαιρέση, οι αιτήσεις ασύλου που κατατίθενται στα σημεία εισόδου της χώρας από αλλοδαπούς οι οποίοι, κατά την άφιξή τους, είτε δεν έχουν τις νόμιμες προϋποθέσεις να εισέλθουν στο Ελληνικό έδαφος ή βρίσκονται στη ζώνη διερχομένων αερολιμένος ή λιμένος, κατευθυνόμενοι σε άλλη τρίτη χώρα, υποβάλλονται μαζί με την έκθεση και τα λοιπά δικαιολογητικά, εντός 24 ωρών και απευθείας, στην καθ' ύλην αρμόδια Διεύθυνση του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, κοινοποιώντας την ενέργειά τους αυτή στην προϊσταμένη τους υπηρεσία»*. Από τις παραπάνω διατάξεις συνάγεται ότι οι ελληνικές, λιμενικές και αστυνομικές αρχές αρμοδίως θα παρελάμβαναν αιτήματα ασύλου από λαθρεπιβάτες διερχομένου πλοίου, που βρίσκεται στη ζώνη λιμένος του Πειραιά, δεδομένου ότι η νομοθεσία αναλυτικώς προβλέπει την περίπτωση αιτήσεως ασύλου από άτομα που βρίσκονται σε σημείο εισόδου στη χώρα, άλλως θα κινδύνευε να καταστρατηγηθεί ο στόχος της αποτελεσματικής προστασίας των προσώπων που εμπíπτουν στο πεδίο της Σύμβασης της Γενεύης 1951(ν.δ.3989/1959).

Η εμπλοκή των ελληνικών αρχών για την παραλαβή αιτημάτων ασύλου δεν προσκρούει, αντιθέτως συνάδει προς τις διατάξεις της σύμβασης Shengen, η οποία προβλέπει τον έλεγχο της θαλάσσιας κυκλοφορίας (άρθρ.3.4.2 του κοινού εγχειριδίου για τα συμβαλλόμενα μέρη). Ο σκοπός του ελέγχου (άρθρ. 3.4.2.2. του κοινού εγχειριδίου) συνίσταται στο να διασφαλισθεί ότι τόσο το πλήρωμα όσο και οι επιβάτες πληρούν τις προβλεπόμενες προϋποθέσεις εισόδου, διασφάλισης της εθνικής ασφαλείας, δημόσιας τάξης και λοιπών λόγων που αναφέρονται στο μέρος II, σημεία 1 και 2 του εγχειριδίου της Συνθήκης. Στο πλαίσιο ακριβώς του ελέγχου αυτού προβλέπεται ότι *«ο πλοίαρχος είναι υποχρεωμένος να γνωστοποιήσει στις αρμόδιες αρχές χωρίς αργοπορία ακόμη και πριν την είσοδο του πλοίου στο λιμάνι, την παρουσία επί του πλοίου λαθρεπιβατών. Αυτοί οι τελευταίοι παραμένουν πάντως υπό την ευθύνη του πλοιάρχου»* (άρθρ. 3.4.3.4 του κοινού εγχειριδίου).

Οι διατάξεις της Σύμβασης Shengen ρητώς ορίζεται (άρθρ.5 παρ.2 της Σύμβασης εφαρμογής) ότι δεν αναιρούν βεβαίως τις υποχρεώσεις των συμβαλλομένων χωρών από κανόνες του διεθνούς δικαίου. Ειδικότερα, ως προς την εφαρμογή των διατάξεων της Σύμβασης της Γενεύης 1951 (ν.δ.3989/1959) για την προστασία των προσφύγων, το κοινό εγχειρίδιο για τα συμβαλλόμενα μέρη της Σύμβασης Shengen (άρθρ.6.10) ρητώς ορίζει ότι *«Αν ένας αλλοδαπός ζητήσει άσυλο στα σύνορα εφαρμόζεται η εθνική νομοθεσία του ενδιαφερομένου Συμβαλλόμενου Μέρους, μέχρι τον καθορισμό του αρμοδίου οργάνου για την εξέταση της αίτησης ασύλου»*. Επομένως εφαρμοστέες εν προκειμένω είναι οι προαναφερθείσες διατάξεις του άρθρ.1 παρ.1 και 2 παρ.9 του π.δ. 61/99 περί εξέτασης αιτημάτων ασύλου σε σημείο εισόδου στη χώρα.

Το επιχείρημα του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης ότι η παραλαβή αιτημάτων ασύλου από λαθρεπιβάτες που επιβαίνουν σε πλοίο ξένης σημαίας δεν είναι δυνατή, διότι δήθεν το πλοίο ξένης σημαίας είναι ξένο έδαφος και όχι ελληνικό, δεν ευσταθεί. Σύμφωνα με τους κανόνες του δημόσιου διεθνούς δικαίου και συγκεκριμένα με εκείνους που οριοθετούν την έννοια του «εδάφους», η θεωρία της *εξωεδαφικότητας* (σύμφωνα με την οποία τα πολεμικά πλοία και τα μέγαρα των πρεσβειών εξομοιώνονται με έδαφος του κράτους της σημαίας) έχει εγκαταλειφθεί ήδη από τις αρχές του αιώνα, διότι οδηγούσε σε απαράδεκτες νομικές συνέπειες (βλ. Ρούκουνα Εμμ. *«Διεθνές Δίκαιο II»*, εκδ.

Σάκκουλα, 1982, σελ. 12). Εξάλλου, η θεωρία αυτή γεννήθηκε προκειμένου να λυθούν ζητήματα δικαιοδοσίας στις περιπτώσεις που το πλοίο βρισκόταν στην ανοιχτή θάλασσα, και, ακόμη και τότε, η νομική θεωρία είχε φροντίσει να τονίσει ότι το πλοίο στην ανοιχτή θάλασσα θεωρείται ως *οιονεί* έδαφος του κράτους της σημαίας, σαν να ήταν δηλαδή έδαφος της, και όχι ότι το πλοίο *είναι* τμήμα του εδάφους τους κράτους της σημαίας. Τέλος, ως σημειωθεί ότι, σύμφωνα πάντα με το διεθνές δίκαιο, όσον αφορά το καθεστώς των ξένων πλοίων στους λιμένες, τα ξένα ιδιωτικά πλοία υπάγονται στην κυριαρχική εξουσία του παράκτιου κράτους, το οποίο έχει πλήρη ποινική και αστική δικαιοδοσία στα πλοία αυτά. Η δικαιοδοσία του κράτους της σημαίας περιορίζεται στις σχέσεις που αφορούν το πλοίο ως πράγμα και ως αντικείμενο εμπορικής και οικονομικής εκμετάλλευσης και στις σχέσεις που αφορούν τους εργαζόμενους πάνω στο πλοίο, εργασιακές και άλλες (βλ. Ρούκουνα Εμμ., ο.π., σελ. 136-139).

Συνεπώς, δεδομένου ότι στην προκειμένη περίπτωση τυγχάνουν εφαρμογής οι διατάξεις του άρθρ.1 παρ.1 και 2 παρ.9 του **π.δ. 61/99 περί υποβολής αιτημάτων ασύλου σε σημείο εισόδου στη χώρα** και ενεργοποιείται η δυνατότητα ταχύρρυθμης διαδικασίας εξέτασης της αλήθειας των ισχυρισμών των αιτούντων περί φόβου πολιτικής δίωξης στο Ιράκ, παρακαλώ για τις ενέργειές σας με παράλληλη ενημέρωση του Συνηγόρου του Πολίτη, σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ.5 Ν.3094/2003.

Με τιμή

Γιώργος Καμίνης
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

Κοινοποίηση:

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ
Προς τον Γενικό Γραμματέα
Κ. Δημήτριο Ευσταθιάδη
Π. Κανελλοπούλου 4
101 77 – ΑΘΗΝΑ

Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες
Γραφείο Αθήνας
Ταυγέτου 23
154 52 Π.Ψυχικό
Φαξ : 210 6726417

Σ/ο Δικηγόρο κ. Ε.Κ.
Φαξ : ...